

Список використаних джерел

1. Приходько А. В. Теоретико-правовий аналіз існуючих альтернативних засобів врегулювання спорів у сфері міжнародного приватного права. *Європейські перспективи*. 2014. № 8. С. 178–185.
2. Ніколенко І. І. Проблеми визначення міжнародного конфлікту. *Вісник академії адвокатури України*. 2013. № 1. С. 204–207.
3. Савчук К. О., Мельничук О. І. Міжнародний суд ООН як засіб мирного розв'язання міжнародних спорів у сучасному міжнародному праві. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 4. С. 341–347.
4. Бойко І. І. Еволюція механізму мирного розв'язання міжнародних спорів і врегулювання міжнародних конфліктів з давніх часів до Вестфальського конгресу. *Вісник Академії адвокатури України*. 2007. № 3. С. 154–160.
5. Стрельцов Є. Л. Міжнародні конфлікти: спроба визначення. *Актуальні проблеми держави і права*. 2015. Вип. 75. С. 227–234.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри Каненберг-Сандул О. К.

ЗАМОСТЕНЧУК АНАСТАСІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ СУДОВИХ ОРГАНІВ У ВИРІШЕННІ МІЖНАРОДНИХ МОРСЬКИХ СПОРІВ

Міжнародні морські спори є досить розповсюдженою проблемою міжнародного права. У процесі реалізації міжнародних відносин між первинними суб'єктами міжнародного права виникають розбіжності, у тому числі з приводу розмежування морських просторів, а також використання Світового океану та його ресурсів.

З огляду на практику міжнародних судових установ, можемо дійти висновку, що значна кількість справ, які подаються їм на розгляд, стосуються відносин, які виникають у сфері морського права та регулюються нормами Конвенції ООН з морського права від 10 грудня 1982 р. (далі – Конвенція) [1].

Під міжнародним морським спором слід розуміти об'єктивно існуючі розбіжності в позиціях між суб'єктами міжнародного права у зв'язку із використанням Світового океану, що виражаються в діях, які мають юридичне значення для сторін.

Відповідно до ч. 1 ст. 287 Конвенції, держави при підписанні, ратифікації або приєднанні до неї або у будь-який час після цього можуть обрати шляхом письмової заяви один або більше із наступних засобів врегулювання спорів щодо застосування або тлумачення Конвенції: Міжнародний трибунал з морського

права; Міжнародний Суд ООН; арбітраж, створений згідно з Додатком VII до Конвенції; спеціальний арбітраж, створений згідно з Додатком VIII до Конвенції, для однієї або більше категорій спорів, зазначених у цьому Додатку.

Щодо України, нею було обрано як головний засіб вирішення спорів щодо тлумачення або застосування Конвенції арбітраж, створений згідно з Додатком VII. А що стосується розгляду спорів про тлумачення або застосування Конвенції з питань, пов'язаних з рибопромисловою діяльністю, захистом і збереженням морського середовища, морськими науковими дослідженнями і судноплавством, включаючи забруднення з суден та забруднення скиданням, Україна обрала спеціальний арбітраж, створений згідно з Додатком VIII.

Єдиним судовим органом, що має універсальну юрисдикцію стосовно морських спорів є Міжнародний суд ООН, який було засновано у 1945 р. [3].

Він має компетенцію щодо вирішення міждержавних конфліктів та винесенням консультативних висновків з питань міжнародного права. Його роль у вирішенні міжнародних морських спорів є досить значною. Серед основних досягнень Міжнародного суду ООН є те, що він безпосередньо вплинув на становлення основних положень сучасного міжнародного морського права, що знайшли свого закріплення у Конвенції. Зокрема, можна виділити його внесок у формування основ міжнародного права делімітації континентального шельфу та розмежування морських просторів. Застосовуючи ту чи іншу норму міжнародного права при вирішенні морського спору, Міжнародний суд ООН максимально розвиває та поглиблює її зміст, вдосконалюючи її.

Міжнародним судом ООН було вирішено низку морських спорів, таких як: справа щодо сухопутного та морського кордону між Сальвадором та Гондурасом у 1986 р.; делімітація континентального шельфу між Лівією та Мальтою у 1985 р. та інші. Загалом можемо зазначити, що процедура провадження у Міжнародному суді ООН досить ефективна.

Джерелом правового регулювання функціонування Міжнародного трибуналу з морського права (далі – Трибунал) є його Статут [2].

Трибунал виступає в якості самостійного суб'єкта міжнародного права. У його складі функціонує Палата з вирішення спорів, що стосуються питань морського дна. Також у складі Трибуналу створено чотири спеціальні Палати, які розглядають спори на прохання сторін: перша – палата зі спорів, що стосуються морського середовища; друга – палата зі спорів, що стосуються рибного промислу; третя – палата зі спорів про делімітацію морських

просторів та четверта, яка створена для прискорення роботи – палата зі спрощеного судочинства.

При розгляді справ Трибунал застосовує положення Конвенції та інші норми міжнародного права, також він враховує свої попередні рішення, часто посилаючись на них. Рішення Трибуналу є остаточними та обов'язковими для виконання сторонами. Важливим моментом є те, що Трибунал володіє юрисдикцією розглядати заяви про негайне звільнення затриманого судна або його екіпажу, що є надзвичайно актуальним в умов сучасного міжнародного права.

Можемо дійти висновку, що Конвенція забезпечила міжнародну спільноту широким вибором судових і арбітражних заходів щодо вирішення міжнародних морських спорів. Спори можуть вирішуватися Міжнародним судом ООН, Міжнародним трибуналом ООН з морського права, арбітражем та спеціальним арбітражем. Процедура, здійснювана судами є ефективним засобом вирішення міжнародних морських спорів, що у свою чергу є гарантією дотримання норм Конвенції і фактором прогресивного розвитку сучасного морського права.

Список використаних джерел

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй з морського права від 10 грудня 1982 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_057#Text
2. Офіційний сайт Міжнародного трибуналу з морського права. URL: <http://www.itlos.org/>
3. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010#Text

Науковий керівник: д.ю.н., професор кафедри Аверочкіна Т. В.

РЕБРИСТА ПОЛІНА АНДРІЙВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»

МІЖНАРОДНИЙ АРБІТРАЖ ЯК ЗАСІБ МИРНОГО ВИРІШЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СПОРІВ

В наш час велика кількість складних спорів вирішується в арбітражному суді (третейському суді). Арбітражний суд має свою специфіку та проблеми. Арбітражний суд вирішує спори із договірних та інших цивільно-правових відносин, які виникають при здійсненні зовнішньоторговельних та інших видів міжнародних економічних зв'язків, якщо комерційне підприємство